

Geachte Gérant!

Enkele regelen van uwe plaatsruimte zou ik voorts nog willen vragen, om te wijzen op een misstelling voorkomende in een referaat van hetzelfde nummer, betiteld: „De serum-therapie in de pharmacologie”.

Ik bedoel de 5de alinea van blz. 549, luidende:

„Dezelfde regelen gelden voor het anti-diphtherisch serum. Van het door „ROUX en YERSIN bereide praeparaat is een hoeveelheid van 0.1 cM³ in staat „500 gram cavia in 48 uren te doodden. Het is ontleend aan het paard....”

Schoon ik het artikel van POUCHET niet heb gelezen, kan ik toch niet aannemen, dat hij iets dergelijks zou hebben beweerd. Voor zoover mij bekend is, heeft YERSIN volstrekt geen deel genomen aan het onderzoek naar anti-diphtherisch serum. En dat zelfs relatief zeer groote doses *carbolverij* anti-diphtherisch serum voor de cavia *volkomen onschadelijk* zijn, is door meer dan één onderzoeker met zekerheid vastgesteld.

Utrecht, 24 Maart 1895.

C. H. H. SPRONCK.

ARTHRITIS DEFORMANS EXSUDATIVA.

De opmerkingen van collega KLINKERT omtrent de juistheid mijner diagnose van het door mij in het 10de n^o. van dit *Tijdschrift* medegedeelde ziektegeval maken een korte aanvulling noodig:

De op blz. 455 (eerste regel) genoemde *difformiteiten* worden veroorzaakt door *knobbelvormige verdikkingen* der beenuiteinden en niet, zooals Dr. KLINKERT blijkbaar meent, door *peri-articulaire* zwellingen.

Hiermede is de door mijn geachten collega gestelde diagnose: *chronische jicht*, vervallen. Hijzelf zal niet aarzelen dit te erkennen. Ook mag niet van „genezen” worden gesproken, waar slechts een groote verbetering is beschreven.

Ik gaf aan de ziekte den, naar ik meen, nieuwen naam *arth. deformans exsudativa*, omdat zij zich o. m. van *chronisch gewrichts-rheumatismus* door beenverdickening en van *arth. deformans (sicca)* door het optreden van *synovitis* met veel sereus exsudaat, onderscheidt.

Heeft mijn mindere bedrevenheid in het schrijven van ziektegeschiedenissen 1) tot de onjuiste opvatting van Dr. KLINKERT aanleiding gegeven? Ik wil de mogelijkheid niet ontkennen.

Gaarne betuig ik mijn dank voor de waardeerende woorden door mijn geachten collega aan mijn mededeeling gewijd.

Dieren, 18 Maart 1895.

A. GORTER.

Er kan dus volgens den Heer GORTER slechts sprake zijn van chronische jicht of chron. gewrichts-rheumatismus. Zijn ziekte als een nieuwen morbus sui generis te accepteren, waag ik voorloopig nog niet. Het path. anat.

---

1) Ik noem o. a. het verdwijnen der beentumoren, zonder er bij te voegen, dat hiermede die op de *ulna* en *femora* worden bedoeld.